

Laudatio Barnabae apostoli

**Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν τὸν ἀπόστολον,
προτραπέντος ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ κλειδούχου τοῦ σεβασμίου
αὐτοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ ἱστορεῖται καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἁγίων
αὐτοῦ λειψάνων.**

Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο τοῖς πτωχοτάτοις ἡμῖν ἡ πατρικὴ ὑμῶν φιλομαθία, ᾧ πατέρων ἄριστε καὶ ἀσκητῶν δοκιμώτατε πάτερ· προεβάλετο γὰρ ἡμῖν εἰς εὐφημίαν τὸν θεσπέσιον καὶ ὡς ἀληθῶς τρισμακάριον καὶ ἐν ἀποστόλοις ἐπισημότατον υἱὸν τῆς παρακλήσεως καὶ φωστῆρα τῆς οἰκουμένης, Βαρνάβαν τὸν πολυῦμνητον. Ἄλλ' ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ὑπερλίαν ὑπόθεσιν τὴν ἑμαυτοῦ ἀπαιδευσίαν ἀντεξάγων, τὴν ὑπακοὴν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον παρητησάμην, τὴν ἐγχείρησιν ὀρρωδῶν· ποῖος γὰρ καὶ λόγος ἐφικέσθαι δύναται τῆς ἀποστολικῆς τελειότητος; Οὐ μόνον γὰρ ἐμοὶ ἀδύνατον τὸ τοιοῦτον καθέστηκεν ἐγχείρημα, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς δυσχερές· οἶμαι γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν λείπεσθαι πρὸς διήγησιν τῶν τοῦ μεγίστου ἀποστόλου Βαρνάβα ἀγαθῶν πράξεων· εἰ δὲ καὶ ἐπιχειρήσειέ τις περὶ αὐτοῦ λέγειν τί, παρὰ πολὺ μὲν τοῦ μέτρου τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων ἀπολειφθήσεται, κἂν λίαν σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τυγχάνῃ καὶ περὶ λόγους δυνατώτατος, εὐρεθήσεται δὲ βυθῶ θαυμάτων ἐγκυβιστούμενος. Ἄλλος μὲν οὖν ἄλλο τι τῶν δικαίων ἕκαστος παρὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου εἴληφε χάρισμα, οἱ δὲ ἀπόστολοι πάντα ὁμοῦ τῶν χαρισμάτων ὑπεδέξαντο τὸν θησαυρὸν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο.

Πῶς οὖν ὁ τάλας ἐγὼ, ὑπὸ μυρίων παθῶν καταπεποντισμένος, δυνήσομαι τὴν ἀποστολικὴν θάλασσαν διανήξασθαι; Ἰσχνόφωνος γὰρ γραφικῶς εἶπεν καὶ βραδύγλωσσος, καὶ οὐκ εὐλαλὸς εἰμι ἐγὼ, ἵνα τὰς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρετὰς τοῦ θεσπέσιου ἀποστόλου Βαρνάβα διηγῆσωμαι· πάσας γὰρ ὁμοῦ οὗτος τὰς ἀρετὰς κατῶρθωσεν ἀκριβῶς, ὡς οὐδεμίαν τῶν ἄλλων οὐδεὶς. Διατοῦτο ἀνεβαλόμην ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπακοήν, εἰδὼς τὴν ἑμαυτοῦ ἀναξιότητα μὴ ἐπαρκοῦσαν πρὸς διήγησιν τῶν τοῦ ἀνδρὸς εὐκλεεστάτων κατορθωμάτων. Μνησθεὶς δὲ ἔναγχος τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, λεγούσης ὅτι διὸς ἀνήκοος ἐν ἀπωλείᾳ ἔσται, ὁ δὲ ὑπήκοος ἔσται ταύτης ἐκτός, μόλις μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους διανέστησα ἑμαυτὸν εἰς τὴν τοῦ ὑμετέρου ἐπιτάγματος ἐκπλήρωσιν, κρεῖττον ἡγησάμενος περὶ ἑλλείψεως ἐγκληθῆναι μᾶλλον, ἢ περὶ τελείας ἀγνωμοσύνης κατακριθῆναι. Μόνον συναγωνίσασθέ μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ἀρωγὸν τοῦ λόγου μοι γενέσθαι τὸ πανάγιον Πνεῦμα· ἀρέσει γὰρ, ὡς οἶμαι, καὶ τῷ εὐφημουμένῳ τὸ λεγόμενον παρ' ἡμῶν τῶν μηδαμινῶν, ὡς ποτὲ ἤρесе τῷ αὐτοῦ δεσπότη ἢ τῶν δύο λεπτῶν τῆς πενιχρᾶς χήρας προσκομιδῆ· οὐ γὰρ ἡ ποσότης τῶν διδομένων τῷ θεῷ εὐπρόσδεκτος, ἀλλὰ τὸ μετὰ γνώμης ἀγαθῆς προσφερόμενον, εἴτε μικρόν, εἴτε πολὺ, εὐαγές. Βαρνάβαν δὲ ἐπαινῶν, πάντων ὁμοῦ τῶν ἀποστόλων τὸ ἱερὸν ἱεράτευμα ἐπαινέσομαι· ὧν γὰρ ἡ κλήσις μία καὶ ἡ δόξα ἡ αὐτή, καὶ ὧν ἡ τάξις μία καὶ τὸ ἀξίωμα τὸ αὐτό, καὶ ὧν οἱ ἀγῶνες ἴσοι καὶ οἱ στέφανοι οὐ διαλλάττουσι, καὶ ὧν ἡ πολιτεία κοινή, τούτων ἰσότημα καὶ τὰ βραβεῖα.

Δεῦτε τοίνυν, εἰ δοκεῖ, ἐλκύσαντες εἰς μέσον διὰ τοῦ λόγου τὸν θεσπέσιον Βαρνάβαν, καθὼς οἶον τέ ἐστιν ὑφάνωμεν αὐτῷ τὰ ἐγκώμια· καὶ γὰρ εἰμι τοῦ ἀνδρὸς θερμότατος ἐραστής· οἶδα δὲ καὶ πέπεισμαι ὅτι καὶ ὑμῖν γλυκύτατος καὶ ἀπλῶς

ονομαζόμενος ὁ ἀπόστολος. Τιμήσωμεν οὖν αὐτὸν κατὰ δύναμιν· τὸ γὰρ κατὰ δύναμιν εἶπεῖν εὐγνωμοσύνης ἀπόδειξις· τὸ δὲ κατ' ἀξίαν λέγειν συγχωρήσωμεν ἔχειν κατὰ παντὸς λόγου τὰ νικητήρια. Ὑμνεῖσθω τοίνυν πρὸς ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων ὁ μέγας ἐν ἀποστόλοις Βαρνάβας· εὐφημείσθω ὁ υἱὸς τῆς παρὰ κλήσεως παρὰ πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων· δοξαζέσθω ὑπὸ πάσης κτίσεως ὁ τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ καὶ τελειωθείς τοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Βαρνάβας, ὁ μέγας τῆς ἐκκλησίας ῥήτωρ, ἢ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος σάλπιγξ, τοῦ μονογενοῦς ἢ φωνῆ, ἢ κιθάρα τοῦ Πνεύματος, τὸ τῆς χάριτος πληκτρον. Βαρνάβας, ὁ ἰσχυρὸς τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ στρατιώτης πολέμων, ὁ ἐν τῷ σώματι τὸν ἀσώματον τύραννον τροπώσάμενος μετὰ παντὸς τοῦ συναποστάτου αὐτοῦ στρατεύματος, τῶν ἀγαθῶν μαθημάτων ὁ εὐσεβῆς παιδοτρίβης, ὁ ἀπλανῆς ὁδηγὸς τῆς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης, ὁ λογικὸς παράδεισος τοῦ θεοῦ, ὁ πάσης ἀρετῆς τὰ φυτὰ τεθηλότα ἐν ἑαυτῷ κεκτημένος, τὸ πολυανθὲς τῆς πίστεως βλάστημα, τὸ τῆς ἀγάπης εὐωδέστατον ῥόδον, τὸ τῆς ἐλπίδος ἀμαράντινον ἄνθος, ὁ τῆς χάριτος εὐωδέστατος στάχυς, τῆς ζωοποιοῦ ἀμπέλου τὸ πολύφορον κλῆμα, τῆς ἀθανασίας ὁ μελίστακτος βότρυς, ὁ τῆς ὑπομονῆς ἀσάλευτος πρόβολος, ὁ τῆς ἐγκρατείας σταυροφόρος ὀπλίτης, ὁ κατὰ τῶν χριστοκτόνων ἄφοβος στρατηλάτης, ἢ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ οὐρανομήκης παραφυάς. Βαρνάβας, ὁ υἱὸς τῆς παρακλήσεως, ὁ τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος, ὁ στύλος καὶ ὄροφος τῆς πίστεως, ὁ πύργος ὁ ἄσειστος, ὁ θεμέλιος ὁ ἀρραγῆς, ἢ κρηπίς ἢ ἀδιάλυτος, ἢ πέτρα ἢ ἀμετακίνητος, ὁ λιμὴν ὁ γαλινοφόρος τῶν χειμαζομένων, ἢ παράκλησις πάντων τῶν θλιβομένων, ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὁ ἄριστος ἀρχιτέκτων ὁ τὸν αἰθέριον πλοῦν καὶ ἰσάγγελον βίον ἐπὶ γῆς κατορθώσας, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προστάτης, ὁ τῶν πτωχῶν ἀντιλήπτωρ καὶ τῶν πενήτων χορηγὸς καὶ τροφεύς, ἢ τῶν χηρῶν παρηγορία καὶ τῶν ὀρφανῶν κηδεμονέστατος πατήρ.

Βαρνάβας, ὁ θησαυρὸς τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, ὁ ταμίας τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας δογμάτων, ὁ τῶν νοσούντων ἰατρὸς ἀκαπήλευτος, ἢ τῶν ὑγιαινόντων ἀδιάπτωτος εὐφροσύνη, ὁ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγέλης φιλάργυρος φύλαξ, ὁ βαίνων ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς τὸ πολίτευμα ἔχων, ὁ βοήσας ἐν κόσμῳ δόγματα εὐσεβείας καὶ λαβῶν ἐν οὐρανοῖς αἰώνια στέμματα, ὁ τῶν ἐθνῶν θεοφόρος ὁδηγὸς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν θεομακάριστος κήρυξ, ὁ λειμὼν τῆς εὐωδίας Χριστοῦ, ἢ ῥοδωνία τῶν οὐρανοπνῶν ἀρετῶν, τὸ πολύφορον γεώργιον τῶν τοῦ Χριστοῦ χαρισμάτων, ὁ ἐπὶ γῆς μετελθὼν τὴν πολιτείαν τὴν ἄφθαρτον, κρείττονα βιώσας ἐπὶ γῆς ὡς ἐν οὐρανοῖς οἱ ἀσώματοι ἄγγελοι, ὁ ἐν ἀσκήσει διαπρέψας καὶ ἐν θεωρίαις προκόψας καὶ ἐν θαύμασι μεγαλυνθεὶς, ὁ τῆς παρθενίας πολύτιμος μαργαρίτης, τῆς ἀγνεΐας τὸ ἐκλεκτὸν βηρύλλιον, τῆς σωφροσύνης τὸ καθαρὸν πάζιον, ὁ τὸν Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς τοῦ θεοῦ, ὁ τὸν κόσμον καταλείψας καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα σκύβαλα ἠγησάμενος, ἵνα Χριστὸν μόνον κερδήσῃ τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων, ὁ τὸν ἑαυτοῦ σταυρὸν ἀδιστακτῶς ἀράμενος καὶ τῷ Χριστῷ προθύμως ἀκολουθήσας ὡς ἀληθινὸς μαθητής, ὁ τῶν δαιμόνων φυγαδευτής καὶ τοῦ διαβόλου τραυματιστής, ὁ τὴν τετραπέρατον οἰκουμένην τῆ ἀκαμάτῳ πορείᾳ βαδίσας ὡς λειτουργὸς ἀγαθὸς καὶ φιλοδέσποτος, καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ τοῦ εὐαγγελίου προσαγαγὼν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἑαυτὸν ἐτοιμάσας εἰς κατοικητήριον τῆς ὁμοουσίου τριάδος καὶ ναδὸς γενόμενος τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ. Βαρνάβας, τὸ τῶν Κυπρίων σεμνὸν ἐγὼ καλλώπισμα καὶ τῆς οἰκουμένης ἀκαταγώνιστος πρόμαχος, ὁ ὑπερεκπερισσοῦ ἀγαπήσας τὸν Χριστὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν προϊέμενος καὶ σὺν αὐτῷ βασιλεύσας εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἐκαμεν ὁ λόγος, τοῦτον τὸν θεσπέσιον καὶ τριπόθητον Βαρνάβαν τὸν

ἀπόστολον ἐπᾶραι τοῖς ἐγκωμίοις ποθῶν, καὶ οὐπω ἤψατο τοῦ προοιμίου· τοῖς γὰρ ἐπαίνοις ἀπρό σιτος τυγχάνει ὁ θαυμάσιος. Διὸ ἀφέντες ὡς ἀνέφικτον τὸν περὶ τῶν ἐγκωμίων λόγον, ὀλίγα τῶν εἰς ἡμᾶς ἰόντων περὶ τῆς τούτου βιώσεως καὶ τελειώσεως ἔκ τε τοῦ Στρωματέως καὶ ἐξ ἑτέρων ἀρχαίων συγγραμμάτων παραθήσομαι τῇ ὑμετέρᾳ ὀσιότητι, καὶ οὕτω τὸ πέρας ἐπιθήσομεν τῷ διηγήματι, παραχωρήσαντες τῇ θεοπνεύστῳ Γραφῇ τοῦ ἀοιδίου τὴν κεφαλὴν μεγαλοπρεπῶς στε φανῶσαι· φησὶ γάρ· "Ἦν δὲ Βαρνάβας ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως." Οὐ τί ἂν γένοιτο ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε; Ὁρμᾶτο μὲν οὖν ὁ τρισόλβιος οὗτος ἐκ τῆς εὐλογημένης φυλῆς τοῦ Λευῖ, ἐξ ἧς ὑπῆρχον Μωϋσῆς καὶ Ἀαρών, οἱ μεγάλοι τοῦ θεοῦ προφήται καὶ πρῶτοι τοῦ δήμου Καάθ, ἐκ τῆς συγγενείας Σαμουήλ τοῦ προφήτου κατάγων τὸ γένος. Οἱ δὲ τούτου πρόγονοι, διὰ περὶ στασιν πολέμων καταλαβόντες τὴν Κυπρίων χώραν, φιλοφρόνως ᾤκουν αὐτήν· ἦσαν δὲ εὐλαβεῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ πλούσιοι σφόδρα, ὅθεν καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις εἶχον οὐσίαν ἱκανὴν καὶ ἀγρὸν πλησίον τῆς πόλεως περικαλλέστατον, οὐ μόνον παντοίοις καρπίμοις φυτοῖς ὠραϊζόμενον, ἀλλὰ καὶ μεγέθει κτισμάτων περιφανέστατον· ἐξότε γὰρ ἤκουσαν Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· "Μακάριος ὁ ἔχων σπέρμα ἐν Σιών καὶ οἰκείους ἐν Ἱερουσαλήμ", σαρκικῶς τὴν προφητείαν ἐκδεχόμενοι Ἑβραίων παῖδες, ἔσπευδεν ἕκαστος τῶν εὐπορούντων ἔχειν τὸ κτῆμα ἐν Ἱερουσαλήμ. Τοῦ δὲ δικαίου τούτου τεχθέντος ἐν Κύπρῳ, ὡς εἶδον αὐτὸν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀστεῖον ὄντα τῷ θεῷ, εὐθέως μὲν αὐτὸν Ἰωσήφ ἐπωνόμασαν, τῇ τοῦ πατριάρχου προσηγορίᾳ τιμῶντες τὸν παῖδα· συνέδραμε δὲ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ὀνόματος ἢ τῶν τρόπων εὐγένεια· Ἰωσήφ γὰρ ἐρμηνεύεται πρόσθεσις θεοῦ· προσθήκη γὰρ χάριτος ἔλαβε παρὰ θεοῦ ὁ δίκαιος, ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν ἀποστολικὴν τελειότητα· πάλιν δὲ Ἰωσήφ ἐρμηνεύεται δόξα θεοῦ· γέγονε γὰρ διὰ τῆς ἀρίστης πολιτείας δόξα θεοῦ· καὶ μηδεὶς ὑπερβολὴν εἶναι νομιζέτω τὸ ῥῆμα, ἀλλ' ἐπιστησάτω ὅτι τῆς θείας ἐστὶ Γραφῆς· φησὶ γοῦν ὁ Παῦλος· "Ἀνὴρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων." Εἰ οὖν τὸν κοινὸν ἄνδρα εἰκόνα καὶ δόξαν θεοῦ ἐκάλεσε τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, τί ἂν τις εἴποι περὶ τοῦ κατὰ θεὸν τελειοτάτου ἀνδρός; Ἐπειδὴ δὲ αὐξήσας ὁ Βαρνάβας ἐγένετο παῖς, ἀνήγαγον οἱ γονεῖς εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ παρέδωκαν αὐτὸν μαθεῖν τὸν νόμον ἀκριβῶς καὶ τοὺς προφήτας παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ· εἶχε δὲ τὸν Παῦλον συμφοιτητὴν, Σαῦλον τέως ὀνομαζόμενον. Προέκοπτε δὲ ὁσήμεραι ὁ Βαρνάβας ἔν τε τῇ μαθήσει καὶ ἐν πάσῃ ἀρετῇ· οὐπω μέντοι εἰς τὴν ἐφημερίαν τῶν Λευιτῶν ἐτέτακτο διὰ τὸ ἑλλιπὲς τῆς ἡλικίας· ἔτι γὰρ ἔφηβος ἦν. Οὐκ ἀφίστατο δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύων νύκτα καὶ ἡμέραν· οὕτω δὲ ἀπήγγειλε τὸν νόμον καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, ὡς μὴ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων ὑπομνήσεως· τὴν δὲ ἡσυχίαν οὕτως εἶχε φίλην, ὡς μητέρα τῆς σωφροσύνης· τὰς δὲ ἐπιβλαβεῖς ὁμιλίας μυστατόμενος ἔφευγε, καθαρὸν ὑπάρχων καὶ ἀκέραιον καὶ ἀμόλυντον ἄγαλμα· ἦν δὲ πᾶσιν ἐπίδοξος δι' ἀρετὴν.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν συνέβη τὸν κύριον παραγενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἰάσασθαι τὸν παράλυτον ἐν τῇ προβατικῇ, καὶ ἕτερα πολλὰ σημεῖα καὶ τέρατα ἐργάσασθαι ἐν τῷ ἱερῷ. Ταῦτα θεασάμενος ὁ μακάριος, ἐξεπλήσσετο καὶ εὐθέως προσελθὼν, ἔπεσε παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἔδεδετο εὐλογηθῆναι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ τὰς καρδίας ἐμβατεύων Χριστός, ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὴν πίστιν, εὐμενῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο καὶ τῆς θείας αὐτοῦ συντυχίας μετέδωκεν· ὁ δὲ πλέον ἐξεκαίετο εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἀγάπην. Καταλαβὼν δὲ τὸ τάχος τὴν οἰκίαν Μαρίας, τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, ἣτις ἐλέγετο εἶναι αὐτοῦ θεία διὸ καὶ Μάρκον τὸν ἀνεψιὸν Βαρνάβα ἐκάλουν αὐτόν, εἶπε πρὸς αὐτήν· "Δεῦρο, λέγων, ὦ γυναῖ, ἴδε ἄπερ

ἐπεθύμουν ἰδεῖν οἱ πατέρες ἡμῶν· ἰδοὺ γὰρ Ἰησοῦς τίς προφήτης ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας ἐστὶν ἐν τῷ ἱερῷ, μεγαλοπρεπῶς θαυματουργῶν, καὶ ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, αὐτός ἐστι Μεσσίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι." Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ θαυμασία γυνὴ καὶ καταλιποῦσα τὰ ἐν χερσὶ, κατέλαβε τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰδοῦσα τὸν κύριον καὶ δεσπότην τοῦ ναοῦ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, δεομένη καὶ λέγουσα· "Κύριε, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου, δεῦρο εἰς τὸν οἶκον τῆς δούλης σου καὶ εὐλόγησον τῇ εἰσόδῳ σου τὰ οἰκετικά σου." Ὁ δὲ κύριος ἐπένευσε τῇ παρακλήσει· ὃν παραγενόμενον ὑπεδέξατο χαίρουσα εἰς τὸ ὑπερῶον αὐτῆς. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας, ἡνίκα ἤρχετο ὁ κύριος εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐκεῖ ἀνεπαύετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐποίησε τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐμυσταγόνησε τοὺς μαθητὰς διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. Λόγος γὰρ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ γερόντων ὅτι ὁ τὸ κεράμιον βαστάζων τοῦ ὕδατος, ᾧ κατακολουθῆσαι προσέταξεν ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς, Μάρκος ἦν, ὁ υἱὸς ταύτης τῆς μακαρίας Μαρίας· ὁ δὲ κύριος "πρὸς τὸν δεῖνα" εἶπεν οἰκονομικῶς, ὡς φασὶν οἱ πατέρες, ἐρμηνεύοντες τοῦτο τὸ χωρίον, διδάσκων ἡμᾶς διὰ τοῦ αἰνίγματος ὅτι παντὶ τῷ εὐτρεπίζοντι ἑαυτὸν, παρ' αὐτῷ ὁ κύριος ἀυλίζεται.

Ἐν αὐτῷ τοίνυν τῷ ὑπερῶῳ ἐποίησεν ὁ κύριος τὸ Πάσχα· ἐν αὐτῷ ἐφάνη τοῖς περὶ τὸν Θωμᾶν, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν· ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἀνήλθον οἱ μαθηταί, ἐλθόντες ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ὄντων τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν, ἐν οἷς ἦν Βαρνάβας καὶ Μάρκος· ἐκεῖ κατέβη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις ἐπὶ τοὺς μαθητὰς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς· ἐκεῖ ἴδρυται νῦν ἡ μεγάλη καὶ ἀγιωτάτη Σιών, ἡ μήτηρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τότε δὲ Βαρνάβας ἠκολούθησε τῷ κυρίῳ, ὑποστρέφοντι ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς τὴν Γαλιλαίαν· πολλῶν δὲ παν ταχόθεν προσερχομένων τῷ κυρίῳ καὶ εἰς αὐτὸν πι στευόντων, τότε εἶπε τοῖς μαθηταῖς· "Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι." Τότε ἀνέδειξε τοὺς ἑβδομήκοντα μαθητὰς, ὧν πρῶτος καὶ ἔξαρχος καὶ κορυφαῖος ὁ μέγας Βαρνάβας ἐτύγγανεν. Ἀλλὰ μηδεὶς, ἀκούων ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἐπέθηκαν αὐτῷ τὴν προσηγορίαν ταύτην, οἴεσθω ἀμαθῶς ὅτι ἄνευ θείας ἐπινοίας τὴν προσηγορίαν ταύτην ἐδέξατο· Πέτρος γὰρ αὐτῷ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα τοῦτο, δι' ἀποκαλύψεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὁ καὶ δι' ἀποκαλύψεως τοῦ Πατρὸς τὴν τοῦ Υἱοῦ θεολογίαν δεξάμενος· καὶ ὡσπερ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ βροντῆς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκλήθησαν, οὕτω καὶ Βαρνάβας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκλήθη υἱὸς παρακλήσεως, πάντων παράκλησις γενόμενος δι' ὑπερβολὴν ἀγιότητος. Ἀκούσας δὲ τοῦ κυρίου διδάσκοντος καὶ λέγοντος· "Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς," μηδὲν μελλήσας, εὐθέως τὴν ὑπολειφθεῖσαν αὐτῷ οὐσίαν, πολύτιμον οὖσαν, ὑπὸ τῶν γονέων-ἦσαν γὰρ ὑπεξεληθόντες τὸν βίον πᾶσαν καταπωλήσας, διένειμε τοῖς χρεῖαν ἔχουσι, κα ταλείψας ἑαυτῷ μόνον τὸν ἀγρὸν ἐκείνον εἰς ἰδίαν ἀποτροφήν.

Μετὰ δὲ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ τὴν τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησιν, ἐπὶ πλεῖον πυρωθεὶς ὁ θεῖος Βαρνάβας τῇ εἰς τὸν κύριον ἀγάπῃ καὶ αὐτὸν τὸν ἀγρὸν ἐκείνον ἀποδόμενος καὶ λαβῶν ἱκανὰ χρήματα, ἅπαντα ἐνέγκας παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκε, μηδὲν τὸ σύνολον καταλείψας ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν, τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι εἰς τὴν ὁμοίαν ἀρετὴν πάντας τοὺς μαθητὰς διεγείρων. Ἐλάλει δὲ καὶ συνεζήτητι πρὸς τὸν Σαῦλον, βουλόμενος εἰς τὴν τοῦ κυρίου αὐτὸν πίστιν ἀγαγεῖν. Σαῦλος δὲ τῇ κατὰ τὸν νόμον ἀκριβεῖ πολιτείᾳ δῆθεν ἐπερειδόμενος, τοῦ μὲν Βαρνάβα κατεγέλα ὡς ἀπατηθέντος, τὸν δὲ κύριον ἐβλασφήμει, υἱὸν τοῦ τέκτονος αὐτὸν ἀποκαλῶν καὶ ἰδιώτην καὶ

ἄγροικον καὶ βιοθανῆ. Ὡς δὲ εἶδε τὰ διὰ τῶν ἀποστόλων γινόμενα τῶν θαυμάτων
μεγα λουργήματα καὶ τοῦ λαοῦ τὸ πλῆθος τῶν καθ' ἡμέραν προστιθεμένων τῷ λόγῳ
τῆς πίστεως, ἐδάκνυτο τὴν ψυχὴν. Προσβαλὼν δὲ μετὰ τῶν Λιβερτίνων καὶ Κυρη
ναίων καὶ Ἀλεξανδρέων τῷ μεγάλῳ τῆς ἐκκλησίας ῥήτορι Στεφάνῳ, καὶ μὴ
δυνηθεὶς ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι, ᾧ ἐλάλει, εἰς μανίαν ἐτράπη· καὶ
γενόμενος πλήρης θυμοῦ, ἤγειρε κατ' αὐτοῦ τοὺς ἀτάκτους τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦτον
ἀνελὼν, ἐπήγειρε διωγμὸν μέγαν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἄλλ'
οὕτως αὐτὸν ἀτάκτως πορευόμενον εἰς Δαμασκὸν ἐπὶ κακοποιήσει τῶν πιστῶν, ὁ
κύριος ὑποσκελίσας, ἔβαλεν ἐπὶ πρόσωπον· ὁ δὲ πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἐπέγνω τίνα
διώκει, καὶ πηρωθεὶς τὰς ὄψεις, ἀνέβλεψε διόλου εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ.
Ὑποστρέψας δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐζήτηε κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς, καὶ πάντες
ἔφευγον ἀπ' αὐτοῦ, φοβούμενοι τὴν πολλὴν αὐτοῦ ὠμότητα. Ὁ δὲ μέγας Βαρνάβας,
ἀπαντήσας αὐτῷ, εἶπεν· "Ἔως πότε, Σαῦλε, Σαοῦλ τυγχάνεις; Ἴνα τί οὕτως ἰταμῶς
τὸν εὐεργέτην διώκεις; Παῦσαι πορθῶν τὸ ὑπὸ τῶν προφητῶν πάλαι βωόμενον
φρικτὸν μυστήριον καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς ἀποκαλυφθὲν εἰς σωτηρίαν
ἡμῶν." Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαῦλος, ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας Βαρνάβα, μετὰ πολλῶν
δακρύων κρᾶζων καὶ λέγων· "Συγχώρησόν μοι, ὁδηγέ τοῦ φωτὸς καὶ διδάσκαλε τῆς
ἀληθείας· ἔγνω γὰρ τῇ πείρᾳ τῶν λόγων σου τὴν ἀλήθειαν· ὃν γὰρ ἐγὼ βλασφημῶν
ἔλεγον υἱὸν τοῦ τέκτονος, νῦν ὁμολογῶ αὐτὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος Υἱὸν μονογενῆ,
ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόδοξον καὶ ὁμόθρονον, συναϊδίον τε καὶ συνάναρχον· ὃς ὢν
ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἀοράτου θεοῦ, ἐπ' ἐσχάτου
τῶν ἡμερῶν τούτων, δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐκένωσεν ἑαυτὸν,
μορφὴν δούλου λαβὼν, τουτέστι τέλειον ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου καὶ
θεοτόκου Μαρίας, ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως· καὶ σχήματι
εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἔτα πείνωσεν ἑαυτὸν, ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου, θα
νάτου δὲ σταυροῦ· ὃς καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ὤφθη ὑμῖν, τοῖς
ἀποστόλοις αὐτοῦ, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ
Πατρὸς καὶ πάλιν ἔρχεται μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος."

Ταῦτα ἀκούσας ὁ θεσπέσιος Βαρνάβας παρὰ τοῦ βλασφήμου καὶ διώκτου,
ἐξεπλάγη καὶ ὑπὸ τῆς χαρᾶς ἐγένετο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος πρωϊνόν· συμ
περιλαβόμενος δὲ αὐτὸν καὶ καταφιλήσας, εἶπεν· "Τίς σε, Σαῦλε, τοιαῦτα ἐδίδαξε
θεόπνευστα ῥήματα φθέγγεσθαι; Ἡ τίς σε ἔπεισεν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον Υἱὸν θεοῦ
ὁμολογεῖν; Ἡ πόθεν ἔμαθες οὐρανίων δογμάτων τοσαύτην ἀκρίβειαν;" Ὁ δὲ
κεκυφὼς καὶ δακρύων, μετὰ πολλῆς τῆς κατανύξεως ἔφη· "Αὐτὸς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ὁ
πολλάκις βλασφημηθεὶς καὶ διωχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἐδίδαξέ με ταῦτα
πάντα· ὡσπερ γὰρ εἰ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κάμοι καὶ ἔτι ἔναυλον ἐν τοῖς ὠσὶν ἔχω
τὴν θείαν καὶ γλυκεῖαν αὐτοῦ φωνήν· πᾶσαν γὰρ ἀγαθότητα ὑπερβάς, εἴρηκέ μοι,
κειμένῳ ἔλεεινῶς ἐπὶ πρόσωπον, ἀπολογούμενος μᾶλλον ἢ ἐγκαλῶν· "Σαοῦλ, Σαοῦλ,
τί με διώκεις;" Ἐγὼ δὲ μετὰ φρίκης καὶ φόβου ἀπεκρίθην· "Τίς εἶ, κύριε;" Ὁ δὲ
κύριος μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιεικείας καὶ συμπαθείας εἶπε μοι· "Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ
Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις." Ἐκπλαγεὶς δὲ ἐγὼ ἐπὶ τῇ ἀφάτῳ αὐτοῦ ἀνεξικακία,
ἐδεήθην αὐτοῦ, λέγων· "Τί ποιήσω, κύριε;" Ὁ δὲ παραχρῆμα συνεβίβασέ με ταῦτα
πάντα καὶ ἔτι πλείονα τούτων. Τότε ὁ μέγας Βαρνάβας ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, λέγων· "Τί φεύγετε τὸν ποιμένα, λύκον αὐτὸν
εἶναι ὑπολαμβάνοντες; Τί τὸν κυβερνήτην ὡς πειρατὴν διώκετε; Τί τὸν ἀριστεῖα ὡς
προδότην μυσάττεσθε; Τί τὸν νυμφαγωγὸν ὡς ληστὴν τοῦ παστοῦ ἀποπέμπετε;
Παστὸς γὰρ πνευματικὸς ἢ ἐκκλησία τυγχάνει, ἥς ποιμένα καὶ κυβερνήτην καὶ ὑπὲρ

μαχον ὁ κύριος δι' ἑαυτοῦ ἐχειροτόνησεν." Τότε διηγήσατο αὐτοῖς ὁ Παῦλος ὅσα συνέβη αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ ὅτι εἶδε τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου· καὶ ἦν διδάσκων σὺν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἦν δὲ βαρὺς τοῖς Ἰουδαίοις σφόδρα, ὅτιοι χθὲς τὸν Ἰησοῦν διώκων, τοῦτον σήμερον Υἱὸν θεοῦ κηρύττει, καὶ ἐβουλεύσαντο ἀνελεῖν αὐτόν. Μαθόντες δὲ οἱ ἀπόστολοι, ἀπέστειλαν αὐτὸν κηρύξαι ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Τῶν δὲ διασπαρέντων ἐπὶ τῆς θλίψεως τοῦ Στεφάνου, ἐλθόντων εἰς Ἀντιόχειαν καὶ εὐαγγελισαμένων τὸν κύριον Ἰησοῦν, ἠκούσθη περὶ αὐτῶν ἐν Ἱεροσόλυμοις. Τότε οἱ ἀπόστολοι τὸν μακάριον Βαρνάβαν, ὡς μέγαν καὶ δυνατὸν, ἀπέστειλαν τῇ ἐκεῖσε ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ποιμαίνειν τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ· ὃς παραγενόμενος, συνεβάλλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι, καὶ διὰ τῆς ἐνθέου αὐτοῦ διδασκαλίας προσετέθη λαὸς ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. Ἐκεῖθεν, ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ὀδηγούμενος, ἐξελθὼν, διήλθεν εὐαγγελιζόμενος τὰς πόλεις πάσας καὶ χώρας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν μεγίστην Ῥώμην· αὐτὸς γὰρ πρὸ παντὸς ἐτέρου τῶν τοῦ κυρίου μαθητῶν ἐκήρυξεν ἐν Ῥώμῃ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Πολλῶν δὲ πιστευσάντων καὶ ὑπερβαλλόντως τιμώντων αὐτόν, τὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν ἀποβαλὼν, λάθρα φυγῶν, ἐξῆλθε τῆς Ῥώμης· καὶ γὰρ πάλιν ὁ μακάριος οὗτος πάντας τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἀνθρώπους ἐπλεονέκτει εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην, εἰς ἄκρον αὐτὴν κατορθώσας· καὶ δῆλον τοῦτο πᾶσι καθέστηκεν ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ἱστορίας. Τῆς γὰρ θεοπνεύστου Γραφῆς πανταχοῦ αὐτὸν πρῶτον ὀνομαζούσης, αὐτὸς τὰ πρωτεῖα τοῖς περὶ αὐτὸν παραχωρῶν, τὴν δευτέραν τάξιν ἠσπάζετο, ἀκριβῶς μιμητὸς τὸν κύριον τὸν εἰρηκότα· "Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ." Καταλαβὼν δὲ Βαρνάβας Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἴγυπτον καὶ λαλήσας ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖθεν πάλιν ἐξελθὼν, κατήλθεν εἰς Ἀντιόχειαν καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν πληθυνθεῖσαν, ἐχάρη λίαν. Τότε ἐξῆλθεν εἰς Ταρσόν, ζητῶν τὸν Παῦλον, καὶ εὐρών, ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ ποιήσαντες ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ὅλον καὶ μαθητεύσαντες λαὸν ἰκανὸν καὶ καλέσαντες ἐκεῖ πρῶτον τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς, λαβόντες δὲ τὰ εἰς διάδοσιν τῶν πτωχῶν παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἀνῆλθον πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ δεκατέσσαρα ἔτη τοῦ σωτηρίου πάθους, καθὼς γράφει Παῦλος, λέγων· "Διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβαν." Πληρώσαντες δὲ τὴν διακονίαν καὶ λαβόντες δεξιὰν παρὰ τῶν ἀποστόλων, ἵνα αὐτοὶ μὲν εἰς τὰ ἔθνη κηρύξωσιν, οἱ δὲ περὶ τὸν Πέτρον εἰς τὴν περιτομήν, κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν Μάρκον ὑπηρέτην. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιοχείων ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἦλθον εἰς Κύπρον· καὶ διοδεύσαντες ὅλην τὴν νῆσον ἀπὸ Σαλαμίνης ἕως Πάφου, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θαυματοουργοῦντες, ὅτε καὶ τὸν Ἑλύμαν ἐτύφλωσαν καὶ τὸν ἀνθύπατον ἐφώτισαν, καὶ μαθητεύσαντες ἰκανούς, τότε ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς Κύπρου οἱ περὶ Βαρνάβαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν· ἰδὼν δὲ ὁ Μάρκος τοὺς ἀποστόλους ὁμοσεχωροῦντας πρὸς τοὺς ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελίου κινδύνους, καὶ ὅτι ὅπου ἤμελλον τιμᾶσθαι, καταλιπόντες, πρὸς τὸν κατὰ τῶν ἀπίστων πόλεμον ἐχώρουν, ὀκλάσας πρὸς τὰ δεινὰ, ἅτε μειράκιον ὑπάρχων, δειλὸς καὶ ἀτελής πρὸς τὴν κατὰ τοῦ θανάτου ὑπεροψίαν, καταλιπὼν τοὺς ἀποστόλους, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ πρὸς τὴν ἰδίαν μητέρα. Ὡς δὲ ἐπλήρωσαν οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος τὸ ἔργον, εἰς ὃ ἐκλήθησαν, μυρίους ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγῶνας ὑπομείναντες, ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἀπεστάλησαν εἰς τὰ ἔθνη.

Ἐγένετο δὲ αὐτοῖς χρεῖα πάλιν ἀνελεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἀποστόλους, ἕνεκα τῶν ψευδαποστόλων τῶν διδασκόντων τοὺς μαθητὰς

περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον. Ἴδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ Μάρκος ὑπὸ πάντων τιμωμένους καὶ ὅτι μετὰ τῶσαύτας αἰκίας καὶ κινδύνους ἔρρωμένοι εἰσὶ καὶ ὀλόκληροι, καταγνοὺς τῆς ἑαυτοῦ ἀνανδρίας, ἔκλαυσε πικρῶς· καὶ τῷ μὲν Παύλῳ προσελθεῖν ἤσχυνετο, τῷ δὲ Βαρνάβᾳ προσῆλθε μετὰ δα κρύων καὶ προσέπεσε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, δεόμενος συγχώρησιν λαβεῖν ὑπὲρ τῶν παρελθόντων καὶ εὐχὴν ὑπὲρ ἀσφαλείας τῶν μελλόντων ὑποσχόμενος καὶ λέγων ὅτι πᾶσαν ἰδέαν θανάτου ἐτοίμως ἔχω ὑπομεῖναι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπικαμφθεὶς δὲ τοῖς πολλοῖς δάκρυσιν ὁ μέγας οὗτος ἐν ἀρεταῖς Βαρνάβας, παρεκάλει αὐτὸν παύσασθαι τοῦ κλαυθμοῦ, λέγων· "Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω. Μόνον σὺ ἕτοιμος ἔσο τὰς ὑποσχέσεις σου πληρῶσαι." Λαβόντες δὲ ἐγγράφως τὰ δογματισθέντα ὑπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποστόλων, κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν καὶ ἦσαν ἀγαλλιώμενοι μετὰ τῶν ἀδελφῶν· Μάρκος δὲ ἠκολούθει τῷ Βαρνάβᾳ, οὐ μετὰ Παύλῳ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔδοξε τοῖς περὶ Βαρνάβαν καὶ Παῦλον διελθεῖν τὰς πόλεις πάσας καὶ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς. Τότε Βαρνάβας προσελθὼν, παρεκάλει τὸν Παῦλον, ὥστε συνέκδημον αὐτοῖς γενέσθαι τὸν Μάρκον, ἐτοίμως ἔχοντα ἕως θανάτου ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· ὁ δὲ Παῦλος ἀντεπαρεκάλει τοῦτον μεθ' ἑαυτῶν μὴ συμπαραλαμβάνεσθαι. Ἐντεῦθεν γέγονε πρόφασις τοῦ ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τοῦ κυρίου τοῦτο οἰκονομήσαντος εἰς τὸ συμφέρον· ἤμελλε γὰρ ὁ θεὸς τὸν Μάρκον λαῶν καὶ ἔθνων ἀναδειξάιν ποιμένα καὶ διδάσκαλον. Ἀλλὰ μηδεὶς ἀνοήτως λαμβανέτω πρὸς ἴδιον πάθος τὸ εἰρημένον ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν Πράξεων ἱστορίᾳ περὶ τοῦ Μάρκου ὅτι ἐγένετο παροξυσμὸς· οὐ γὰρ εἰς πάθος ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἐξηνέχθησαν οἱ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολοι, ἅπαγε· πῶς γάρ, οἵτινες τὴν σάρκα ἔσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, οἱ βοῶντες φωνῇ μεγάλῃ πρὸς πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας καὶ λέγοντες· "Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ." Ἡμεῖς γὰρ ἐγνώκαμεν ἐκ τῆς θείας Γραφῆς παροξυσμῶν διαφορὰν· φησὶ γάρ· "Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων." Ἐγένετο οὖν τοῖς ἀποστόλοις παροξυσμὸς, τουτέστι ζῆλος θεοῦ. Ὁ μὲν γὰρ Παῦλος ἀκρίβειαν ἐπεζήτητε, ἀποστολικῆ πρέπουσαν τελειότητα, ὁ δὲ Βαρνάβας ἐτίμα τὸ φιλόφρονον· λαβὼν οὖν τὸν Μάρκον, ἔπλευσεν εἰς Κύρον, καὶ πᾶσαν διελθὼν καὶ μαθητεύσας λαὸν ἱκανόν, ἦλθεν εἰς Σαλαμίνην· κάκεῖ διέτριβεν θαυματουργῶν καὶ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ προσετέθη ὄχλος πολὺς τῷ κυρίῳ. Διελέγετο δὲ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπιδεικνὺς ἐκ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Πάντες δὲ εὐλαβοῦντο αὐτὸν διὰ τὴν περικεχυμένην τῷ προσώπῳ αὐτοῦ θείαν χάριν· ἦν γὰρ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀγγελικόν καὶ τὸ σχῆμα ἀσκητικόν· σύνοφρυς δὲ ὑπῆρχεν, ὀφθαλμοὺς ἔχων χαροποιούς, οὐ βλοσυρὸν βλέποντας, ἀλλ' εὐλαβῶς κάτω νεύοντας· στόμα σεμνὸν καὶ χεῖλη εὐπρεπῆ, γλυκασμὸν μέλιτος ἀποστάζοντα—οὐ γὰρ ἐφθέγγετο πώποτε περιττὸν τοῦ δέοντος· βάδισμα κατεσταλμένον καὶ ἀκενόδοξον, καὶ ἀπαξ ἀπλῶς ὄλος διόλου στήλη ἦν καθαρὰ τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας, πᾶσαν ἀρετὴν ἀποστίλβουσα. Ἐπιμένοντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Σαλαμινέων πόλει καὶ διδάσκοντος τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἐπῆλθον ἐκ τῆς Συρίας Ἰουδαῖοι καὶ ἀντέλεγον τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, βλασφημοῦντες· ἐπήγειραν δὲ ὄχλον κατ' αὐτοῦ, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγει, ἀλλὰ καὶ ὃν λέγει Ἰησοῦν, πλάνος τίς ἦν καὶ ἀντίθεος, τὸν νόμον καὶ τοὺς προφῆτας καὶ τὸ σάββατον ἀθετῶν· καὶ ἦσαν ζητοῦντες εὐκαιρίαν ἀνελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ ἅγιος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Βαρνάβας, συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς, εἶπεν αὐτοῖς· "Ἦμεῖς ἐπίστασθε πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν ἅπαντα χρόνον ἐγενόμην, νουθετῶν ἕνα ἕκαστον καὶ παρακαλῶν ἐμμένειν τῇ χάριτι καὶ τῇ πίστει τοῦ κυρίου ἡμῶν

Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάσσειν καὶ ποιεῖν αὐτὰς καὶ ἀπέχεσθαι ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος· δεῖ γὰρ πάντας ἡμᾶς παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὰ, εἴτε κακὰ· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου καὶ μέλλει ὁ κύριος ἐλθεῖν ἐξ οὐρανοῦ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Μὴ οὖν ἀμελήσητε, γινώσκοντες ὅτι ἐν ἡ ἡ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. Κακοπαθήσατε οὖν καὶ τῇ ἐλπίδι στηρίζετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. Μνημονεύετε ὅσα ὑμῖν λελάληκα, λέγων ὅτι τοῦ παρόντος βίου ὀλιγοχρόνιά ἐστιν, εἴτε τὰ χρηστά, εἴτε τὰ λυπηρά, καὶ πάντα ταχὺ παρελεύσεται, τοῦ δὲ μέλλοντος αἰῶνος πάντα ὁμοίως αἰώνια καὶ ἀτελεύτητα· οὐδὲ γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ποτὲ παρελεύσεται, οὐδὲ ἡ κρίσις τέλος ἔχει, ἀλλ' αἰεὶ διαμένει, ἀθάνατα καὶ ἀκατάπαυστα κολάζουσα τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Σπουδάσατε οὖν ἀμέμπτους καὶ ἀσπίλους εὑρεθῆναι ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἵνα μὴ ἐμπέσητε εἰς ἐκείνην τὴν γέενναν τὴν ἀθάνατον καὶ ἀτελεύτητον. Μνημονεύσατε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε σημεῖα καὶ τέρατα ἐν ὑμῖν δι' ἐμοῦ, τοῦ δούλου αὐτοῦ, καὶ προσεύξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ· ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε, καθὼς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα, νῦν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγωνιζομένοις διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ."

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο· ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, τοῦ ἀποστόλου εἰρηκότος ὅτι ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. Λαβὼν δὲ ὁ Βαρνάβας ἄρτον καὶ ποτήριον, καὶ ποιήσας πᾶσαν τὴν ἀκολουθίαν, μετέλαβε μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς εὐχαριστίας τῶν μυστηρίων. Καὶ μετὰ ταῦτα παραλαβὼν τὸν Μάρκον καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, εἶπεν αὐτῷ· "Ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ δεῖ με τελειωθῆναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπειθούντων Ἰουδαίων· σὺ δὲ ἐξελθὼν ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμᾶς, εὐρήσεις τὸ σῶμα μου· καὶ τοῦτο θάψας, ἔξελθε ἀπὸ Κύπρου καὶ πορεύου πρὸς τὸν Παῦλον καὶ ἴσθι μετ' αὐτοῦ, ἕως οὗ ὁ κύριος οἰκονομήσει τὰ κατὰ σέ· μέλλει γὰρ τὸ ὄνομά σου μεγαλυνθῆναι ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ." Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Βαρνάβας εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐδίδασκε τοὺς Ἰουδαίους, πείθων αὐτοὺς περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Πλησθέντες δὲ θυμοῦ οἱ ἀπὸ Συρίας Ἰουδαῖοι, ἀναστάντες ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν οἴκῳ σκοτεινῷ ἐν τῇ συναγωγῇ ἕως ἑσπέρας βαθείας· ἐξαγαγόντες δὲ αὐτὸν καὶ βασανίσαντες ἰκανῶς, ἤγαγον διὰ νυκτὸς ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐκεῖ αὐτὸν κατέλευσαν οἱ παράνομοι· καὶ ἄψαντες πυρὰν μεγάλην, ἔρριψαν ἐκεῖ τὸν μακάριον πρὸς τὸ μηδὲ λείψανον αὐτοῦ εὑρεθῆναι. Προνοία δὲ θεοῦ ἀκέραιον ἔμεινε τὸ σῶμα τοῦ ἀποστόλου καὶ οὐδὲν αὐτὸ ἔβλαψεν ἢ πυρά. Μάρκος δὲ κατὰ τὰ διατεταγμένα αὐτῷ ἐξελθὼν ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμᾶς μετὰ τινῶν ἀδελφῶν κρυφῆ, συνεκόμισαν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Βαρνάβα καὶ θάψαντες ἐν σπηλαίῳ ὡς ἀπὸ σταδίων πέντε τῆς πόλεως, ἀνεχώρησαν, ποιήσαντες κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτόν.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Σαλαμίνῃ, καὶ πάντες διεσπάρησαν ἄλλος ἄλλαχοῦ· καὶ λοιπὸν ἄγνωστον γέγονε τὸ μνήμα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα. Μάρκος δὲ ἐκπλεύσας ἀπὸ τῆς Κυπρίων χώρας, ἦλθε πρὸς Παῦλον εἰς Ἔφεσον καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ περὶ τῆς τοῦ Βαρνάβα τελειώσεως· ὁ δὲ ἀκούσας, ἔκλαυσε κλαυθμῷ μεγάλῳ ἐπ' αὐτόν, κατέσχεν δὲ παρ' ἑαυτοῦ τὸν Μάρκον. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Πέτρου κατὰ ἀποκάλυψιν θεοῦ ἀπαίροντος ἐπὶ τὴν Ῥώμην, παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μάρκον, τρόπον τινὰ τεκνοποιήσας αὐτόν· ἐκεῖ συνέταξε τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν· ἦντινα ὁ Πέτρος ἀναγνοὺς καὶ

ἀρεσθείς, ἔγνω θεό πνευστον αὐτὴν εἶναι· καὶ χειροτονήσας τὸν Μάρκον, ἀπέστειλεν αὐτὸν ὡς ἰκανώτατον εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν· ὃς παρα γενόμενος, εὐηγγελίσατο αὐτοῖς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν· πολὺς δὲ ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. Ποιήσας δὲ ἔτη ἑννέα διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, μαρτυρίῳ ἔτελειώθη καὶ ἐτέθη ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ. Μετὰ δὲ πολὺν χρόνον τοῦ χριστιανισμοῦ πλατυνθέντος καὶ χριστιανῶν βασιλέων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς βασιλεὺς πάντων, δυνάμεις οὐ τὰς τυχοῦσας ἐποίει ὁ θεὸς ἐν ᾧ τόπῳ ἀπέκειτο τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα· πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, παριόντα διὰ τοῦ τόπου, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ, ἐξήρχοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ καὶ ὑπὸ ποικίλων νόσων καὶ βασάνων συνεχόμενοι, ἐρχόμενοι παρεκοιμῶντο ἐν τῷ τόπῳ, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες· καὶ ἦν χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ Σαλαμινέων πόλει· καὶ ὅτι μὲν θεία τις ἦν δύναμις ἢ ἐνεργοῦσα ἐν τῷ τόπῳ, ἐγίνωσκον, τί δὲ ἐστὶ τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης ἀφθόνου χάριτος, οὐκ ἐγίνωσκον· τὸν δὲ χῶρον ἐκεῖνον τόπον τῆς ὑγείας οἱ ἐγχώριοι ἐπωνόμαζον. Τοῦ δὲ μακαρίου Μαρκιανοῦ καταπαύσαντος τὴν ἀρχήν, παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ τῆς θείας λήξεως Λέων· τούτῳ ὑπῆρχε γαμβρός, Ζήνων τις ὀνόματι, Ἰσαυρος τῷ γένει, ὅστις καὶ ἐβασίλευσε μετ' αὐτόν.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν εὐρέθη ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ μονῇ τῶν Ἀκοιμητῶν διάβολος τις μονάζων, ὡσπερ ἐν ἀποστόλοις Ἰούδας, τοῦνομα Πέτρος, τὸ ἐπιτήδευμα κναφεύς· οὗτος δὲ τὴν ἐν Καλχηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀποστρεφόμενος, τῶν Εὐτυχιανιστῶν ὑπερεμάχει δογμάτων. Τοῦτον οἱ τῆς ἁγίας μονῆς ἐκεῖνης, ὡς λυμεῶνα καὶ φθορέα καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ἐχθρόν, ἐδίωξαν τοῦ μοναστηρίου· αὐτὸς δὲ καταλαβὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν τῶν κολάκων βίον ἐζήλωσεν, ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν περιερχόμενος καὶ γαστριζόμενος· εὐρῶν δὲ τινὰς τῶν ἐν τέλει τῆς βδελυρᾶς αὐτοῦ αἰρέσεως ὄντας, ἐκολλήθη αὐτοῖς καὶ δι' αὐτῶν γίνεται γνώριμος τῷ γαμβρῷ τοῦ βασιλέως, πατρικίῳ ὄντι τὸ τνηκαῦτα καὶ κόμητι ἐξκουβιτόρων· καὶ περιθέμενος εὐλαβείας πρόσωπον, ἦν σὺν αὐτῷ ἀδιαλείπτως, μὴ τολμῶν δημοσιεῦσαι τὴν ἰδίαν ἀσέβειαν. Ἀπαίροντι δὲ τῷ Ζήνωνι ἐπὶ τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, συνείπετο ὁ Κναφεύς ἕως Ἀντιοχείας. Εὐρῶν δὲ ἐκεῖ πολλοὺς τῶν Ἀπολιναριστῶν, κατὰ τοῦ πατριάρχου λοιπὸν ἐνεανιεύσατο, διεγείρων κατ' αὐτοῦ τοὺς ἀτάκτους τοῦ λαοῦ καὶ λοιδορῶν τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον καὶ Νεστοριανὸν καλῶν τὸν πατριάρχην. Ἐν πολλῇ δὲ ἀκαταστασίᾳ καὶ θορύβῳ τῆς Ἀντιοχείων ὑπαρχούσης, προσῆλθεν ὁ Κναφεύς τῷ κόμητι, μετὰ δόλου λέγων· "Ἐὰν μὴ διαδεχθῇ ὁ ἐπίσκοπος τῆσδε τῆς πόλεως, ἀμήχανον ἡσυχίαν ἄγειν τὸν δῆμον." ἅμα καὶ ταξάμενος αὐτῷ χρυσίου ποσότητα πολλήν, εἶπερ τύχοι τοῦ αἰτουμένου· ἐξέφανε γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦ ἰδίου σκοποῦ τὰ κεκρυμμένα. Τότε πείθει ὁ Κναφεύς τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῷ νοσοῦντας καὶ τινὰς θυμελικούς καὶ ἐτέρους τῶν δημοτῶν πονηροὺς ἄνδρας, καὶ ἀναφέρει τῷ βασιλεῖ, πάνδεινα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ψευδόμενος· ἀλλ' οὐδὲν ὤνησεν ἢ αὐτοῦ δεινότης, τοῦ βασιλέως τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ὑπερασπίζοντος. Τοῦ δὲ τὰ τῆσδε καταλείψαντος καὶ εἰς τὴν ἀγήρω βασιλείαν μετατεθέντος, τῆς βασιλείας διάδοχος γίνεται ὁ Ζήνων. Εὐθέως δὲ οἱ προειρημένοι Ἀντιοχείας δεητικὸν ἀνήγαγον τῷ βασιλεῖ, αἰτούμενοι τὸν Κναφέα ἐπίσκοπον· ὃ δὴ καὶ γέγονε, τοῦ χρυσίου πείθοντος πάντας τοὺς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνηγορίαν. Εὐθέως οὖν ἅμα τῇ χειροτονίᾳ ἀνεθεμάτισε δημοσίᾳ τὴν ἁγίαν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον· θέλων δὲ ἀρέσαι τοῖς Ἀπολιναρισταῖς, θεοπασχίαν νοσοῦσι, καινοτομίαν καὶ κίστην ἐπενόησε τοῦ εἰπεῖν ἐν τῷ Τρισαγίῳ ἐπὶ τέλει τοῦ ὕμνου· "Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς." Ταῦτα μαθόντες οἱ ἅγιοι ἐπίσκοποι καὶ πατέρες ἡμῶν, διηγέρθησαν γενναίως κατὰ τῆς αὐτοῦ κακοδοξίας· καὶ πρῶτον μὲν ἐπειράθησαν διὰ παραινετικῶν γραμμάτων

ἀνακαλέσασθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ βαράθρου τῆς ἀσεβείας, ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν ἀντιλέγοντα καὶ μᾶλλον θρασυνόμενον κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τότε ἀπεφάνησαντο κατ' αὐτοῦ καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὸν πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι. Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος τοῦ λόγου, ἠδέως ἂν ἐροίμην τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀβασανίστως παραδεξαμένους τὴν καινοτομίαν ταύτην, ἀπλότητι λογισμοῦ καὶ οὐ κακία γνώμης. Τίνος χάριν, ἀδελφοί μου, καταλιπόντες ἐν τούτῳ τῷ μέρει τὴν τῶν πατέρων ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, τὴν ἐφευρεθεῖσαν ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν καινοτομίαν κατεδέξασθε; Ἐχρῆν συνιέναι ὅτι οὐ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες παρέδωκαν ἡμῖν ἄδειν τοῦτον τὸν ὕμνον, ἀλλ' ἐξ ἀποκαλύψεως θειοῦ τέρας οὐχ ἐνὶ καὶ δευτέρῳ μόνῳ ἀποκαλυφθείσης, οὐδὲ ἐν παραβύστῳ τινί, ἀλλ' ἡμέρας μέσης, παντὶ τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπολιτῶν, ἐπὶ τοῦ ὀσίου τρισμακαρίστου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Πρὸ κλου, τοῦ ἐν διδασκάλοις δοκιμωτάτου. Πᾶν δὲ τὸ ἐκ θείας χάριτος θεόθεν ἡμῖν ἀποκαλυπτόμενον ἀνελλιπές ἐστι πάντως καὶ παντέλειον εἰς σωτηρίαν, μὴ ἐπιδεόμενον τῆς ἐξ ἀνθρωπίνων συλλογισμῶν προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως κατὰ τὸ εἰρημένον τῇ θεοπνεύστῳ Γραφῇ· "Τὸ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, φύλαξαι σφόδρα τοῦ ποιῆσαι αὐτό, οὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτῷ, οὐδὲ ἀφελείς ἀπ' αὐτοῦ." Τῷ ὄντι γὰρ προσθεῖναι τι τοῖς θείοις χρησιμοῖς ἢ ἀφελεῖν ἐπισφαλές καὶ ἐπικίνδυνον· οὐ γὰρ ἐσμὲν διορθωταὶ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὑποτακτῖται. Καὶ πολλά ἐστι περὶ τούτου εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἡμετέρους καὶ δεῖξαι ὅτι ἰδιωτῆς ἐσχάτη ἐστὶ τὸ παραδέξασθαι τὴν καινοτομίαν τοῦ αἰρετικοῦ, κἂν μὴ φρονῶσι τὰ τοῦ αἰρετικοῦ. Οὕτως τοιγαροῦν ὁ Κναφεὺς Πέτρος ἀναθεματισθεὶς, ὡς εἴρηται, ὑπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ Ζήνωνος φυγόντος ἐκ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἐπανάστασιν Βασιλίσκου, φυγὰς ὄχρητο εἰς ἀγνώστους τόπους.

Ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ὁ Ζήνων εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, Πέτρον μὲν τὸν Κναφέα ἀναζητήσας, ἀπεκατέστησε τῇ Ἀντιοχείῳ ἐπίσκοπον, τῶν ἐπ' αὐτῷ ἀναθεματισμῶν μηδαμῶς λυθέντων, τὸν δὲ μακάριον Καλανδίωνα τὸν πατριάρχην εἰς Ὡασιν ἐξωστράκισε. Τοῦ Κναφέως βία ἀπολαβόντος τὸν θρόνον, ἄτε ἀπεγνωσμένος λοιπὸν καὶ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχων, ἀδεῶς μᾶλλον δὲ ἀθέως ἐχρήσατο τῇ τυραννίδι, φονεῦων καὶ δημεύων καὶ φυγαδεύων πάντας τοὺς μὴ βουλομένους κοινωνεῖν αὐτοῦ τῇ ἀσεβείᾳ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρήσω, πολλὰ ὄντα καὶ ἰδίας συγγραφῆς δεόμενα, βαδιοῦμαι δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον, δεικνὺς πᾶσι τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Βαρνάβα τὴν ἀμέτρητον χάριν καὶ ὄσσην ἔχει περὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα φροντίδα τε καὶ κηδεμονίαν. Μὴ ἀρκεσθεὶς τοιγαροῦν τοῖς ἀναριθμήτοις κακοῖς, οἷς ἐποίησε κατὰ τὴν ἀνατολὴν ὁ Κναφεὺς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰς οὐδαμόθεν αὐτῷ ὑποκειμένας ἐπαρχίας ἐπέβαλε τὰς χεῖρας· χρυσίῳ γὰρ ἅπαξ ἐξαγοράσας τοῦ βασιλέως καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τὴν εὐχέρειαν, καὶ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τὸν νόμον περιεφρόνησε—καὶ γοῦν τοὺς φιλοθέους καὶ φιλοπίστους καὶ ὀρθοδόξους Κυπρίους παντοίως κακῶσαι διενόηθη, ἐπειδὴ προγονικὴν εὐσέβειαν φυλάττοντες, κοινωνῆσαι τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐβούλοντο, καὶ τὸν ἐξαρχῆς καὶ ἄνωθεν ἀγιώτατον καὶ ἐλεύθερον καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Κύπρου ἀρπάσαι καὶ ὑφ' ἐαυτὸν ποιῆσαι ἐπεχείρησεν· καὶ ἀναφορὰν ποιεῖται πρὸς τὸν κρατοῦντα, ψευδηγορίας μεστήν, ὅτι φησὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἀπὸ Ἀντιοχείας ἐν Κύπρῳ ἐξήχηται καὶ δεῖ τὴν ἐκκλησίαν Κύπρου ὑπὸ τὸν Ἀντιοχείας θρόνον εἶναι, ἐπειδὴ ἀποστολικὸς καὶ πατριαρχικὸς θρόνος τυγχάνει· ἀλλ' οὐκ ἔλαθεν ὁ ἀποστάτης αἰρετικὸς ὢν, τὰ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῆς κατὰ Κύριλλον ἀγίας συνόδου ὀρισθέντα παραχαράσσειν. Ἀλλ' ὁ κήρυξ τῆς εὐσεβείας, ὁ ἀγιώτατος ἐν ἀποστόλοις Βαρνάβας, ἠλεγξεν αὐτοῦ τὸ ἀνόητον, ἐν καιρῷ τῆς πατρίδος γενόμενος ἀντιλήπτωρ. Τοῦ γὰρ ἐπισκόπου τῆς Σαλαμινέων κελευσθέντος καταλαβεῖν τὴν

βασιλεύουσαν καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κριθῆναι πρὸς τοὺς Ἀντιοχείας, ἀπεναρκώθη τῷ φόβῳ, ὑφορώμενος τὰς τοῦ Κναφέως συσκευάς· Ἀνθέμιος δὲ ἦν ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ, ὡς τὰ μάλιστα ὀρθοδοξότατος καὶ βίῳ ἀκηλιδώτῳ λελαμπρυσμένος, ὀλιγοστός δὲ πρὸς διάλεξιν τῶν ἀντιδιατιθεμένων. Ἀμμηχανοῦντι τοίνυν καὶ ἀδημονοῦντι περὶ τὴν ἀποδημίαν, νύκτωρ ἐφίσταται τις αὐτῷ, καθεύδοντι ἐν ἰδιάζοντι τόπῳ, θεεῖκελον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ φωτὸς μαρμαρυγὰς ἀπαστράπτων, στολὴν ἐκ φωτὸς ἱεροπρεπῶς ἀναβεβλημένος, καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν· "Τί οὕτω λελύπησαι, ἐπίσκοπε, καὶ τίς ἢ περὶ σὲ αὕτη ῥαθυμία καὶ ἴνα τί συνέπεσε σου τὸ πρόσωπον; Οὐδὲν πείση δεινὸν ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ ἐπίσκοπος μετὰ φόβου, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ ἐδέετο τοῦ θεοῦ, λέγων· "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰ φεῖδῃ σου τῆσδε τῆς ἐκκλησίας-οἶδα δὲ ὅτι φεῖδῃ-καὶ εἰ παρὰ σοῦ γέγονεν ἡ ὄπτασία αὕτη, καταξίωσον δευτερῶσαί μοι καὶ τρισσῶσαι τὴν ὄρασιν, ἵνα πληροφορηθῶ ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ."

Τότε σπουδαιότερως ἐκέχρητο τῇ προσευχῇ, μηδενὶ συντυγχάνων. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ πάλιν ἐφίσταται αὐτῷ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ ἰδέᾳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι, λέγων πρὸς αὐτόν· "Εἶπον σοι ἤδη ὅτι οὐδὲν τῶν ἀπειλουμένων σοι συμβήσεται· βραῖνε τοίνυν προθύμως ἐπὶ τὴν βασιλίδα, μηδὲν ὑφορώμενος." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀνεχώρησεν. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ηὐχαρίστησε πάλιν τῷ κυρίῳ, μηδὲν λαλήσας μηδενί. Ἐξεδέχετο δὲ καὶ τὴν τρίτην ὄρασιν, καὶ τῇ ἐπερχομένῃ νυκτὶ ἐπέστη αὐτῷ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ, ἐμβρι θέστερον λέγων πρὸς αὐτόν· "Ἐως τίνος οὐ πιστεύεις τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις; Βάδιζε προθύμως ἐπὶ τὴν βασιλίδα καὶ μετὰ δόξης ὑποστρέφεις εἰς τὸν θρόνον σου· οὐδὲν πείση δεινὸν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, θεοῦ ὑπερασπίζοντός σου δι' ἐμοῦ, τοῦ δούλου αὐτοῦ." Ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος, τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνεωχθέντος· "Σὺ γὰρ τίς εἶ, κύριέ μου, ὁ ταῦτα λαλῶν παρ' ἐμοί;" Ὁ δὲ· "Ἐγὼ εἰμί" φησὶ "Βαρνάβας ὁ μαθητὴς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀφορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς ἀποστολὴν ἐθνῶν μετὰ Παύλου τοῦ ἀποστόλου, τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς· καὶ τοῦτο σοι ἐστὶ τὸ σημεῖον· πορεύου" φησὶν "ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμὰς ἀπὸ σταδίων πέντε εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον τῆς ὑγείας δι' ἐμοῦ γὰρ ἐνεργεῖ ὁ θεὸς τὰ θαύματα ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ-, καὶ ὄρυξον ἐπὶ τὴν κερατέαν καὶ εὐρήσεις σπήλαιον καὶ λάρνακα ἐν αὐτῷ· ἐκεῖ μου τὸ πᾶν σῶμα ἀπόκειται καὶ εὐαγγέλιον ἰδιόχειρον, ὃ ἐξέλαβον ἀπὸ Ματθαίου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀντίδικοί σου δικαιολογοῦσιν, ἄνω καὶ κάτω λέγοντες ὅτι ἀποστολικὸς ἐστὶν ὁ θρόνος Ἀντιοχείας, ἀντιδικαιολόγησαι καὶ σὺ πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ὁ ἐμὸς θρόνος ἀποστολικὸς ἐστὶ καὶ ἀπόστολον ἔχω ἐν τῇ πατρίδι μου."

Ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθε· καὶ ἀναστὰς ὁ ἐπίσκοπος καὶ προσκυνήσας τῷ κυρίῳ, συνήγαγεν ἅπαντα τὸν ἱερόν κληρὸν καὶ τὸν φιλόχριστον λαόν, καὶ ἐξήλθε μετὰ σταυροφανείας εἰς τὸν τόπον τὸν δειχθέντα αὐτῷ μετὰ πολλῆς παρασκευῆς· καὶ ποιήσας εὐχὴν, ἐκέλευσεν ὀρυγῆναι τὸν τόπον· καὶ μικρὸν ὀρύξαντες, εὔρον σπήλαιον, πεφραγμένον ἐν λίθοις, καὶ τούτους ἀποκυλίσαντες, εὔρον τὴν σορὸν, καὶ ταύτην ἀποσκεπάσαντες, εὔρον τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα, πνέον εὐωδίας χάριτος πνευματικῆς· εὔρον δὲ καὶ τὸ εὐαγγέλιον, ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ κείμενον· καὶ σφραγίσαντες τὴν σορὸν μολίβδῳ καὶ ποιήσαντες εὐχὴν καὶ προσκυνήσαντες, ἀνεχώρησαν, τοῦ ἐπισκόπου προσκαταστήσαντος ἐν τῷ τόπῳ ἄνδρας εὐλαβεῖς ἐσπεριναῖς καὶ ἐωθιναῖς ὑμνωδίαις τὸν θεὸν δοξολογεῖν. Αὐτὸς δὲ παραλαβὼν τῶν ἐπισκόπων τοὺς ἐπισήμους, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν βασιλίδα καὶ κατήχθη ἐν τῷ ἐπισκοπέῳ· ἐμηνύθη δὲ τῷ βασιλεῖ ἡ παρουσία

αὐτοῦ καὶ ἐπέτρεψε τῷ πατριάρχῃ διακοῦσαι μετὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου τὰ μεταξὺ τῶν μερῶν καὶ τὸ παριστάμενον διαλαλῆσαι. Τοῦ δὲ συνεδρίου συγκροτηθέντος καὶ τῆς ὑποθέσεως κινηθείσης, οἱ ἔξεναντίας χρώμενοι, ὡς ᾧ οντο, τοῖς ἑαυτῶν δικαίοις, ἔλεγον ὅτι πατριαρχικός ἐστὶν ὁ τῆς Ἀντιοχείων θρόνος καὶ ἀποστολικός, καὶ δεῖ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας εἶναι ὑπ' αὐτόν. Ἐδόκουν δὲ τοῖς παροῦσιν εὐλόγα λέγειν. Ὁ δὲ μακάριος Ἀνθέμιος, μικρὸν ἐπισχών, ἀνθυπήνεγκε, λέγων· "Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐμός, ὦ βέλτιστοι, θρόνος ἀποστολικός ἐστὶν ἄνωθεν καὶ ἐξαρχῆς, ἐλευθερία τετιμημένος, καὶ ἀπόστολον ὀλόσωμον ἔχω ἐν τῇ πατρίδι μου, τὸν ἐν ἀγίαις εὐφημίαις Βαρνάβαν τὸν τρισμακάριον." Τούτου λαληθέντος, οὐκέτι ἦν τόπος ἀντιλογίας, τῶν ἐπισκόπων κυρωσάντων σιωπῇ τὸν λόγον· καὶ οἱ ἔξεναντίας δὲ εἰστήκεισαν μετ' αἰσχύνης ἐνεοί, τὸ εὐλόγον τῆς ἀποκρίσεως ἐκπληττόμενοι.

Ταῦτα μαθὼν, ὁ βασιλεὺς, μετὰ σπουδῆς μεταπεμφάμενος τὸν ἐπίσκοπον Κύπρου, ἐπυνθάνετο περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα· ὁ δὲ μηδὲν τάληθοῦς ἀποκρύψας, πάντα καθεξῆς διηγήσατο τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ ἀκούσας, ἐχάρη λίαν, θαυμάζων ἐπὶ τῇ τοῦ θεοῦ πλουσία χάριτι, ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας αὐτοῦ τηλικούτον θαῦμα ἐποίησεν. Τότε ἀπεσόβησεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, κελεύσας τοῦ λοιποῦ τὸ παράπαν μὴ παρενοχλεῖσθαι τὸν ἐπίσκοπον Κύπρου ἕνεκεν τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Τότε παρεκάλει τὸν μακάριον Ἀνθέμιον τὸν ἐπίσκοπον, λέγων· "Ἐπειδήπερ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀγίας σου ἱεραρχίας εὐδόκησεν ἀποκαλύψαι τὸν ἅγιον αὐτοῦ ἀπόστολον Βαρνάβαν, κέλευσον ἐνταῦθά μοι τὸ τάχος ἀνακομισθῆναι τὸ εὐρεθὲν εὐαγγέλιον, χαριζόμενός μοι ἐν τούτῳ, τῷ τέκνῳ σου, χάριν ὅτι μάλιστα πλείστην· ἔξεις γὰρ κάμει ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς πάντα ὑπακούοντα τῇ σῇ πατρῴσυνῃ." Ἐπινεύσας δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ἀπέστειλεν ἕνα τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων μετὰ πιστοτάτου ἀνθρώπου τοῦ βασιλέως· καὶ λαβόντες τὸ εὐαγγέλιον, ἀνήγαγον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔχον ἐκ θυίνων ξύλων τὰ πτύχια. Λαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ καταφιλήσας καὶ χρυσίῳ κατακοσμήσας, ἀπέθετο ἐν τῷ παλατίῳ καὶ μέχρι τῆς σήμερον φυλάττεται· ἐν γὰρ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ τοῦ Πάσχα καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐν αὐτῷ ἀναγινώσκουσι τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ παλατίου. Τὸν δὲ ἐπίσκοπον μεγάλως ὁ βασιλεὺς τιμῆσας, ἀπέλυσε αὐτὸν ἐπὶ τὴν Κύπρον μετὰ χρημάτων πολλῶν καὶ κελεύσεως, ἐντειλάμενος αὐτῷ ἐγεῖραι ναὸν τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Βαρνάβᾳ ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα εὐρέθη τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν μεγιστάνων δεδώκασιν αὐτῷ χρήματα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ. Ὁ δὲ καταλαβὼν τὴν Κυπρίων καὶ συναγαγὼν πλῆθος τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν, οὐ παρέργως εἶχετο τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἤγειρε ναὸν τῷ ἀποστόλῳ παμμεγεθέστατον, λαμπρὸν τοῖς μηχανήμασι, λαμπρότερον τῇ ποικιλίᾳ τῆς διακοσμῆσεως, ἐμβόλοις ἔξωθεν κύκλῳ περιεσφιγμένον. Κατὰ δὲ τὸ κλίτος τοῦ ναοῦ τὸ πρὸς λίβα, ἐποίησεν αὐλὴν μεγάλην, τέσσαρας στοὰς ἔχουσαν· καὶ οἰκίσκους ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς αὐλῆς οἰκοδομήσας, καταμένειν ἐν αὐτοῖς προσέταξε τοὺς τὰς θείας ἐν τῷ ναῷ λειτουργίας ἐπιτελοῦντας μοναχοὺς· τὸν δὲ ὑδραγωγὸν ἐνέγκας ἀπὸ μακρόθεν, ἀναβλύσαι πλουσίως πεποίηκε, ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς ὑδροδοχεῖον κάλλιστον οἰκοδομήσας, ὅπως οἱ παροικοῦντες ἐν τῷ τόπῳ καὶ οἱ ξένοι ἔχωσιν ἀφθόνως τὴν τοῦ νάματος ἀπόλαυσιν. Πολλὰς δὲ καὶ ἐτέρας ξενίας ὠκοδόμησεν ἐν τῷ τόπῳ εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδημούντων ξένων· καὶ ἦν ἰδεῖν ἐκεῖνον τὸν χῶρον, τῇ ὠραιότητι μιμούμενον μικρὰν τινὰ πόλιν καὶ τερπνὴν λίαν. Τὴν δὲ ἀγία τοῦ ἀποστόλου θήκην ἀπέθετο ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου, ἀργυρίῳ ἱκανῶ καὶ μαρμάρῳ κατακοσμήσας τὸν τόπον· τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἐνδόξου μνήμης τοῦ τρισμακαρίου ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα ἐδικαίωσαν γίνεσθαι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν, κατὰ μὲν Ῥωμαίους τῇ πρὸ τριῶν εἰδῶν Ἰουνίων, κατὰ δὲ

Κυπρίους Κωνσταντιεῖς μηνὶ Μεσῳρὶ τοῦ καὶ δεκάτου ἑνδεκάτη, κατὰ δὲ Ἀσιανούς ἦτοι κατὰ Παφίους μηνὶ Πληθυπάτω τοῦ καὶ ἑννάτου ἑνεακαιδεκάτη, συναγόμενοι καὶ τὰς πνευματικὰς ἐπιτελοῦντες λειτουργίας, εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι αὐτῶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.